

Makótól Detroitig

Galamb József (1881-1955) makói
származása és munkássága

Dr. Halmágyi Pál

372. szám.

Pálamb József

család ive.

Lakik Makón 912. szám alatt.

N e v e	Vonatkozási szám	Éve és napja			Vallás	Foglalkozás	Jegyzet
		a születésnek	az egybe- kelésnek	a meghalásnak			
apja	9.	1854.	1878.				
Pálamb József	13.	febr. 18.	január		ref.	folter	
anya	9.	1854.					
Simóni Er.	81.	febr. 10.	30.		ref.		
gyermekelt		1878.					
Lándor József	13.	dec. 15.			ref.		
1880 József	—	1881. febr. 3.			ref.		
„ István	új.	1883. okt. 25.		1895. dec. 1. ny. templ.	ref.		
„ Rozália	új.	1885. nov. 4.			ref.		
„ János	—	1887. nov. 5.	1919. okt. 21.		ref.		Fele: János József
„ József	új.	1889. febr. 18.		1890. jan. 7.	ref.		
„ József	új.	1891. júl. 21.			ref.		

**Születési bejegyzés a makói református
anyakönyvben**

A szülőház a makói Hosszú utcában

Az emléktábla avatás 2014. február 3-án

EBBEN A HÁZBAN SZÜLETETT

GALAMB JÓZSEF

1881 – 1955

A FORD T-MODELL TERVEZŐJE.

A FORD MŰVEK FŐMÉRNÖKE

2014

2015.09.01 08:24

Tipikus makói ház a Hosszú utcán

A Galamb testvérek édesanyjukkal

Az újvárosi református elemi iskola

EBBEN AZ ÉPÜLETBEN,
A REFORMÁTUS ELEMI ISKOLÁBAN
TANULT 1888 - 1892 KÖZÖTT

GALAMB JÓZSEF

A FORD T-MODELL TERVEZŐJE,
A FORD MŰVEK FŐMÉRNÖKE

2012

Az emléktábla leleplezése 2012. június 24-én

A makói polgári iskola

Az iskolai emléktábla

A tábla leleplezése a mai iskola homlokzatán: Farkas Éva és Medgyesi Pál

Makó. Piac tér.

A Szegedi Fa- és Fémipari Szakiskola Galamb korabeli képe

A szegedi szakiskola (ma az egyetem mérnöki kara) falán 2013. február 7-én volt a tábla avatás

Tubalms

Galamb Főzsef

I. opt. kancellár

feje. 1897. júl. 4^{én}

Móty Sándor

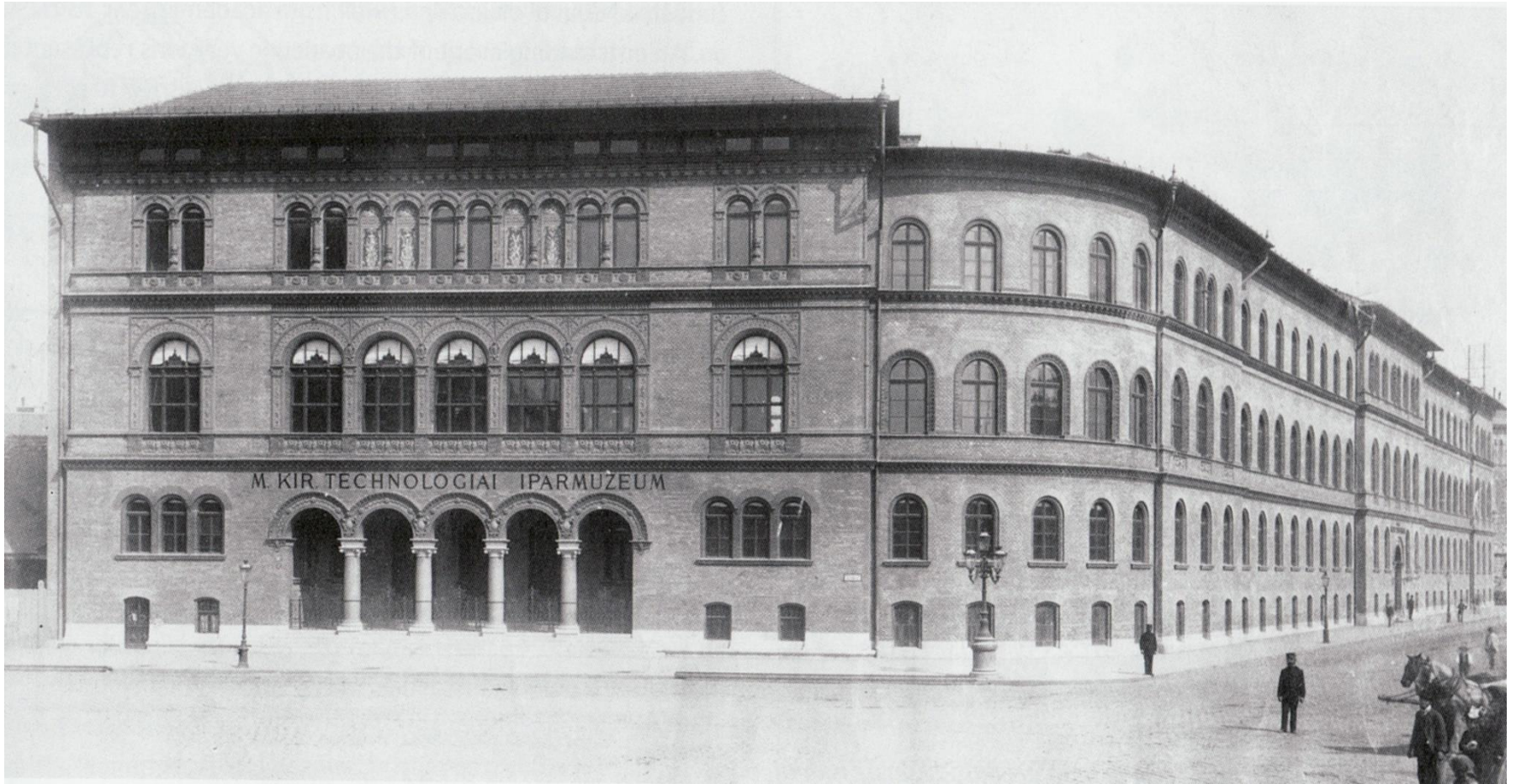
igazgató.

A szegedi szakiskolán elhelyezett emléktábla

A szegedi szakiskola / ma az egyetem mérnöki kara / falán
2013.február 7-én volt a tábla avatás.

A budapesti Felső Ipariskola épülete

II. ÉVFOLYAM.		Gépészeti szakosztály.	
Sorszáma.	A TANULÓ NEVE.	Iskolája helye (megye, város vagy község) és osztályának jelölése (r. b. s. n.).	Váltság.
9.	Galamb József	Canad m. Mako 11. sz. ut. 3.	Canad m. Galamb József Mako 11. sz. ut. 3. 1899. július 12-én
Anyanyelv vagy nemzetiség.		magyar	
Milyen nyelveket beszél?		magyar	
Milyen alapon vétetett fel?			
Hol tanult a minő iskolákat végzett?		végzett az 1. sz. iskolában	
Mennyi ideig, hol és kinek volt gyakorlaton?		1899. július 12. től aug. 15. g. Pápai Rókus m. a. r. műhelyében	
AZ ÉVFOLYAM ALATT TANUSÍTOTT ELŐMENETEL.			
I. FÉLÉV.		II. FÉLÉV.	
Előző képzési osztályok.	Összesítés.	Összes képzési osztályok.	Összesítés.
Magyar nyelv:	jó	Magyar nyelv:	jó
Mennyiség-tan ismeret:	jó	Mennyiség-tan ismeret:	jó
Természet-tan:	jó	Természet-tan:	jó
Rövidítéstan:	jó	Rövidítéstan:	jó
Falpari technológia:	jó	Falpari technológia:	jó
Gépszerkesztés:	jó	Gépszerkesztés:	jó
Gépszerkesztési rajz:	jó	Gépszerkesztési rajz:	jó
Német nyelv:	jó	Fémipari technológia:	jó
Francia nyelv:	jó	Mechanikusági gépészet:	jó
Irattételezési gyakorlat:	jó	Mechanikusági géprajz:	jó
Műhelyi gyakorlat:	jó	Földművelés:	jó
		Német nyelv:	jó
		Francia nyelv:	jó
		Irattételezési gyakorlat:	jó
		Műhelyi gyakorlat:	jó
Írásbeli dolgozatok külső alakja:	jó	Írásbeli dolgozatok külső alakja:	jó
Az igazolva elmulasztott tanórák száma:	100	Az igazolva elmulasztott tanórák száma:	—
Az igazolatlanul elmulasztott tanórák száma:	8	Az igazolatlanul elmulasztott tanórák száma:	—
Megjegyzés:	jó	Megjegyzés:	jó

Galamb József bizonyítványa II. évfolyamról

Horthy Miklós az iskolahajó parancsnoka

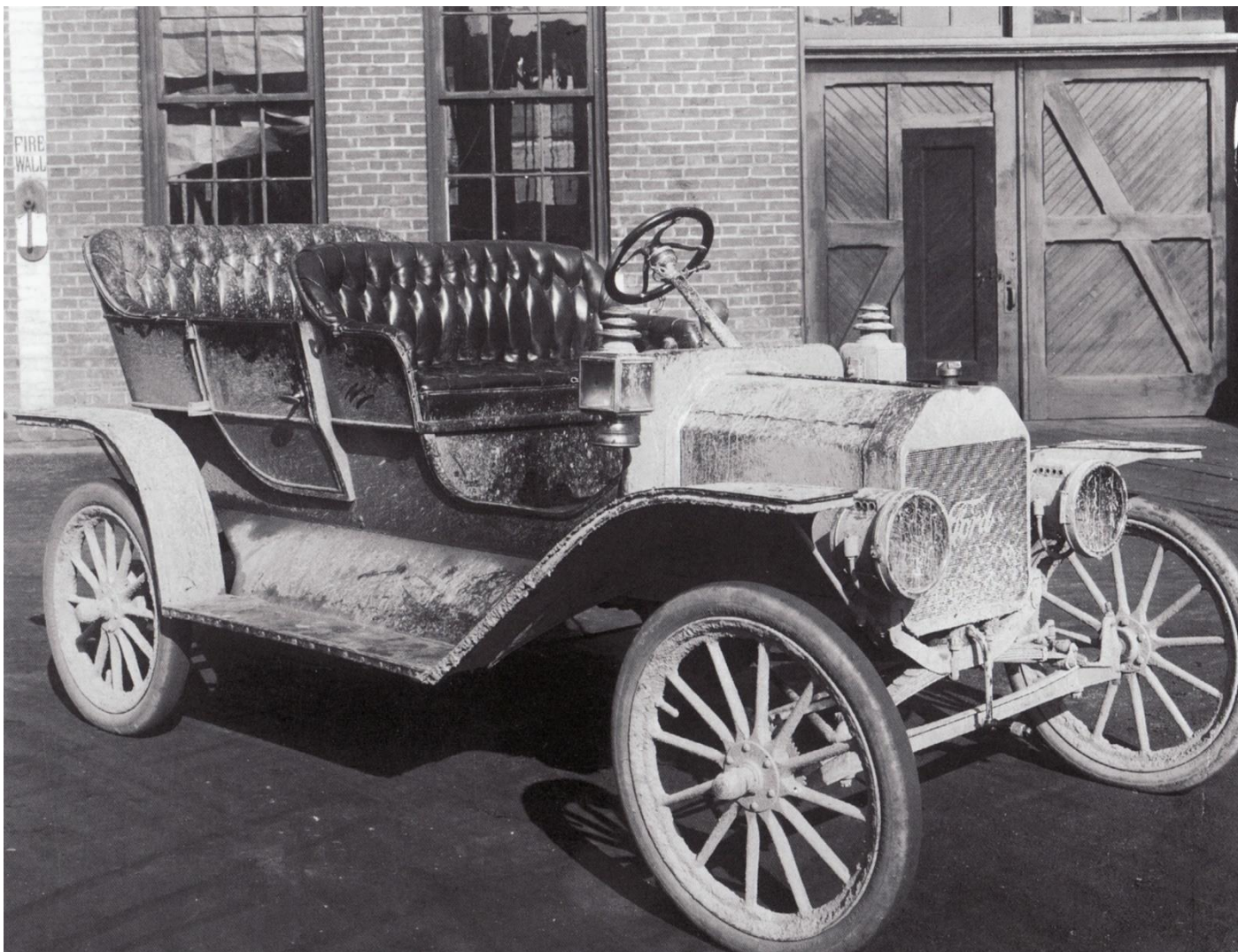
Henry Ford műhelye 1896-ban

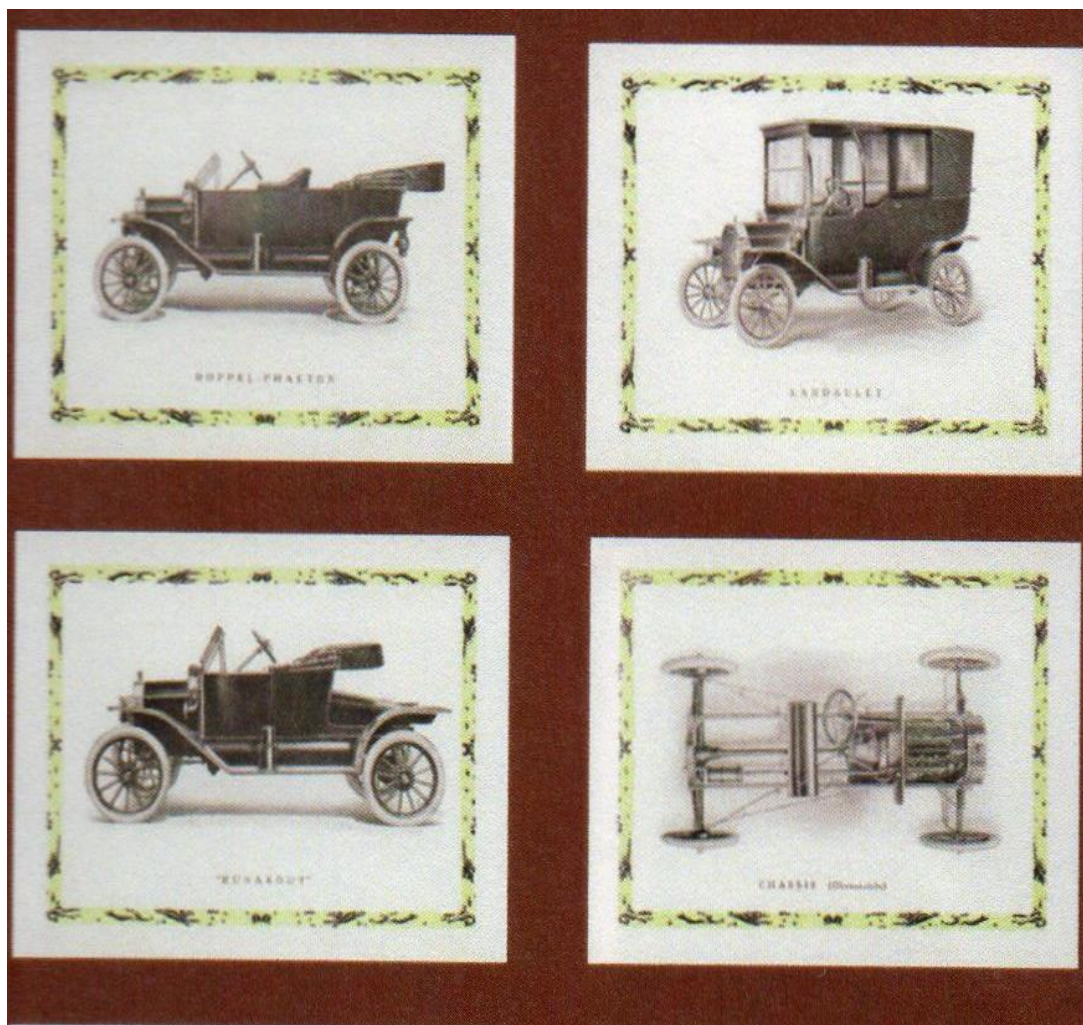
Henry Ford első négykerekű járművén 1910-ben

Galamb József 1907-ben

A T-modell prototípusa 1908-ban

Német nyelvű prospektus 1914-ből

Specifications

MOTOR—Four-Cylinder. Cylinders cast en bloc. Bore, 4"; stroke, 5".

Extra large bearings throughout.

LUBRICATION—Splash system. Oil circulation is maintained by oil thrown off the fly-wheel by centrifugal action.

COOLING—Thermo-Syphon system.

FUEL—Motor started with gasoline from two-quart gasoline tank; once started, the motor is operated by kerosene from 21-gallon kerosene tank. Fuel supplied by gravity feed.

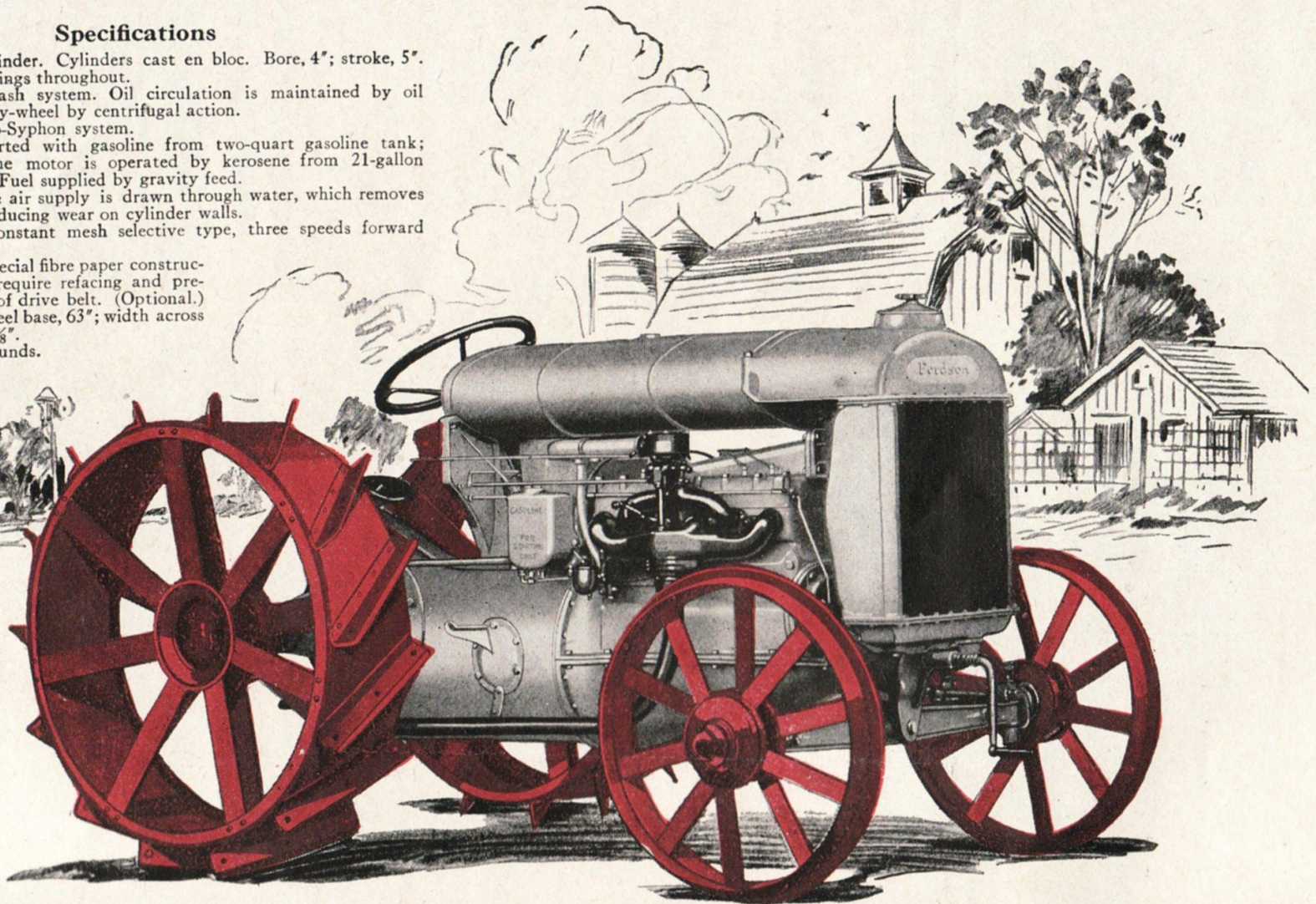
AIR WASHER—The air supply is drawn through water, which removes all dust, thus reducing wear on cylinder walls.

TRANSMISSION—Constant mesh selective type, three speeds forward and one reverse.

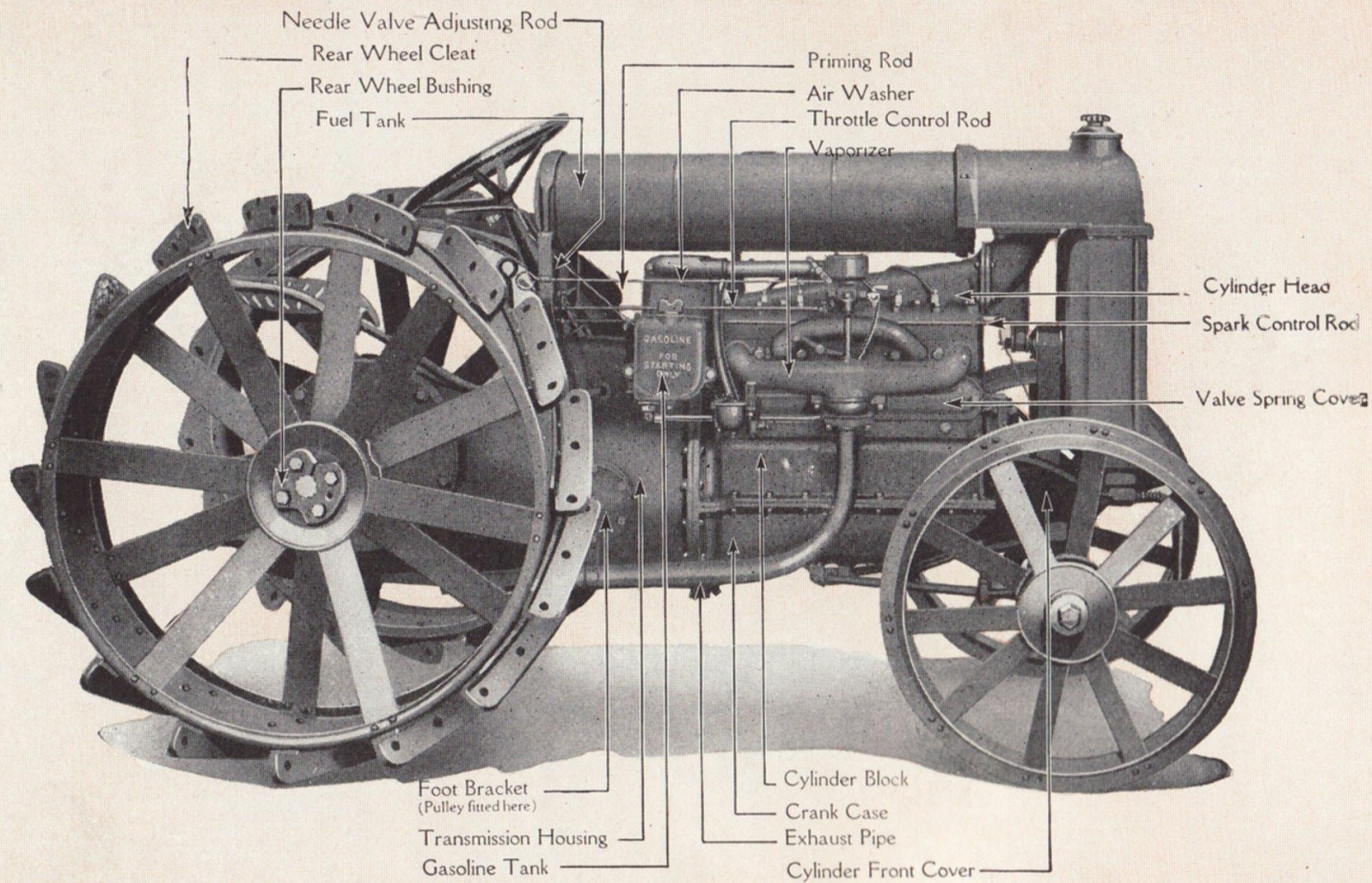
BELT PULLEY—Special fibre paper construction, does not require refacing and prevents slipping of drive belt. (Optional.)

DIMENSIONS—Wheel base, 63"; width across rear wheels, 61 $\frac{3}{8}$ ".

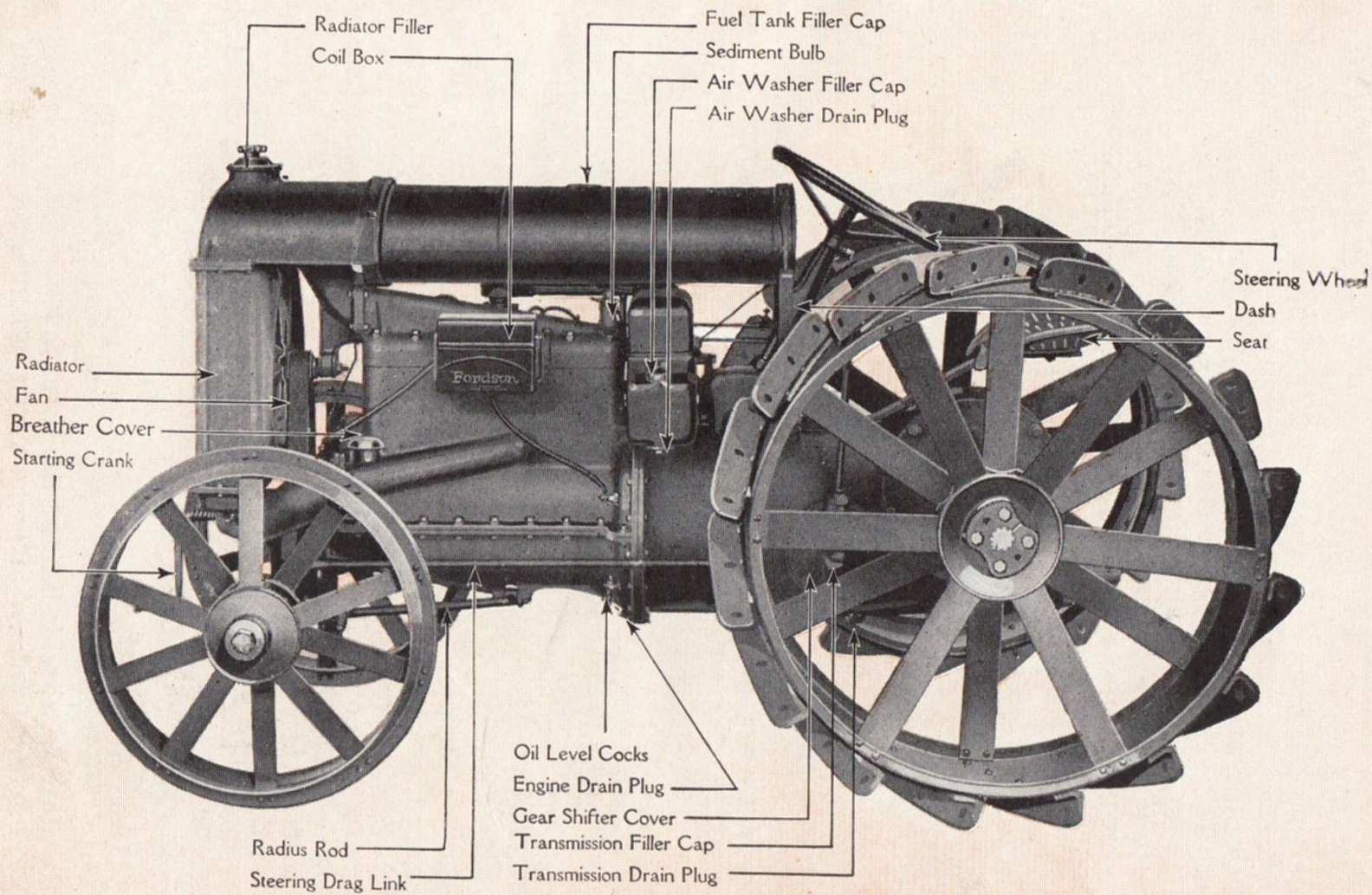
WEIGHT—2425 pounds.

THE FORDSON TRACTOR

The Fordson Tractor—Vaporizer Side—Plate No. 1

The Fordson Tractor—Coil Box Side—Plate No. 2

Egy Fordson traktor a makói múzeum udvarán 1982

LINCOLN

Ford

FORDSON

CARS · TRUCKS · TRACTORS

Üzemben átadva.

A legrégebbi Traktor képviselő
Magyarországon:

Telefon: 97. szám.
Sürgőnyeim: TRAKTOR.

GALAMB JÁNOS

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

Szállítható azonnal kettős, hármas négyes Olivér és Sack-ekékkel eredeti gyári árakon, kedvező fizetési feltételek mellett is. Díjmentes betanítás. Állandóan raktáron autó- és traktor-olajok, benzin, petróleum, Fordson traktor és Ford-autó alkatrészek.

műszaki és gépkereskedelmi vállalata

MAKÓN

Deák Ferenc-utca 61. szám.

Ford

THE UNIVERSAL CAR

Malomgépek, malomfelszerelések és mindenféle gépek javítását vállalom és pontosan eszközlöm.

A makói Ford lerakat fala 1980-ban

Dorothy Beckham, Galamb József felesége

Galamb József kislányával 1924-ben

Galamb József háza előtt egy T-moddellel

Legördül a szalagról egy T-Coupe 1925-ben

Galamb József főmérnöki irodájában 1930

A Ford Művek 1923-ban

Találkozásom Ford birodalmában a gigantikus méretű detroiti gyár legrégibb és legfiatalabb mérnökével

Galamb József 25 éve, ifj. Horthy István nyolc hónapja eszi Ford kenyerét

Newyork, 1930 június.

Néhány napja érkeztem vissza Detroitból és még ma is az út és az ottani tapasztalataim üdmenyszerű hatása alatt állok. Nem a véletlenek játéka sodort Detroitba. Még oda-haza elhatároztam, hogy Newyorkba érkezésem után hamarosan meglátogatom a világ legnagyobbik, legjelentősebb és kétségtelenül legérdekesebb autógyártási központját. Elképzelhető, hogy mindaz, amiről oly sokat olvastam és hallottam, a valóságban megszázsorozott hatással volt reám.

Részben régebbi és ottani élő, részben újlag szerzett barátaimnak köszönhetően, hogy csakhamar otthonosan mozogtam a sötétszürke füst és fekete koromfelhőkbe burkolt gyárvárosrészekben éppen úgy, mint a városnak cottage-szerű lakónegyedeiben, valamint az ötvenemeletes felhőkarcolók, a híres Ficher Building, s a Penobscot Building által uralt üzleti negyed rohanó forgatagában. Egy napi ott-tartózkodás után már a Ford dinasztia birodalmába, Dearbornba vezető autobusz-, villamos- és autótal is ismertem, olyan egyszerű, világosan áttekinthető ennek a másfélmillió lakosú, de a lakosság számára viszonyítva óriási arányú városnak közlekedési rendszere.

Első programpontom a Ford-gyár telepeinek meglátogatása volt. Ezt a látogatást két telefonbeszélgetés előzte meg.

— Halloo. Ford Factory? Mr. Galamb please.

— Halloo.

— Mr. Galamb?

— Yes.

— Szeretném Önt felkeresni. Kérem, adjon alkalmat, hogy bemutatkozhassam, hogy láthassam, hogy lefotografálhassam, hogy kérdéseket intézhsek Önhez. Szóval eléggé szegénytelen vagyok.

— Holnap délután a dearborni Michigan Avenue-n lévő Engineering Building főkapujánál jelentesse be magát. A többről majd beszélünk.

A másik telefonbeszélgetés Horthy Istvánnak szólt. A kölcsönös üdvözlés után találkoztunk kerek.

— Délután fél ötkor a dearborni Michigan Avenue-n lévő Engineering Building főkapujánál. Akkor jövök ki a gyárból, — hangzott a válasz.

Kora délután a Delray-ben, a munkások által lakott szegényes és kisvárosi negyedben volt dolgom. Onnan indultam el Dearborn felé. A West Jefferson Boulevard-ról Ford saját kezelésében autobuszokat járat, amelyek a munkásokat 5 centért szállítják ki a városból a River Rouge-ra, ahol a Ford Factory beláthatatlan területen fekvő gyártelepei terpeszkednek. Gyárművek füstöt okádó százai jelzik már messziről, hogy közeledünk a River Rouge-hoz, ahol mindent a Ford Motor Company irányítóinak elképzelése ural és ahol minden ember, épület, gép és közlekedési alkalmatosság az

ő szolgálatukban áll. Számokban kifejezve a jelenleg üzemben lévő gyártelep által foglalkoztatott emberek tömege érzékeltetheti ennek a vállalatnak méreteit. Ottlétemkor 110 ezer munkást foglalkoztatott a Ford-gyár, amelynek jelenleg napi termelése 9 ezer és háromszáz autót.

A River Rouge-ról villamossal folytattam utamat és csakhamar magunk mögött hagytuk a gyárvidék komor hangulatu vidékét. Már Dearbornban haladt villamosom, de még egyszerű, szegényes viskók szegélyezik az utat. Azután a kalauz figyelmeztetésére, szememet erősen megerősítve, már ki tudtam venni a távolból felénk integető tornyokat.

Az Engineering Building, a mérnöki kísérleti és konstrukciós iroda ott áll közvetlenül a múzeumépületek szomszédságában, de külön park övezi, amelynek belterületén Ford érdekes és szigorú törvényei és intézkedései érvényesek.

Tilos a dohányzás. Nem fotografálhatsz. A park bejáratánál meg kell mondanod, hogy mit akarsz, mivel akarsz beszélni s miért. De, ha megmondod, akkor az amerikai életet olyannyira jellemző bizalom alapján továbbengednek utadra.

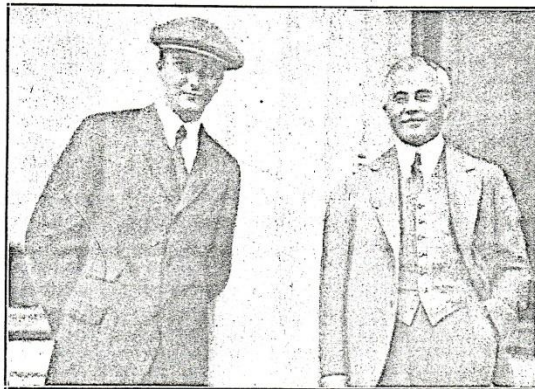
Igy jutottam el a nemes egyszerűséggel épült, nagy területen fekvő, hatalmas műteremablakkal megvilágított mérnöki épület főkapujához.

Fél öt óra után néhány perccel megindult a munkából hazatérő mérnökök aránylag kis társadalma. Négyesével, kettesével, egyedül, százhuszan-százötvenen hagyhatták el 8–10 perc alatt az épületet, s amint ott ültem az előcsarnokban, jól megfigyelhettem, hogy amíg az autobusz és villamos utitársaim közül legtöbben, mint a gyár egyszerű munkásai, fáradt, meggyötört, kissé talán elkeseredett emberek, némi ellenséges érzéssel fürkésztek kitémet, addig a mérnöki kar tagjai derűsen, gondtalan nyugodtsággal haladtak el mellett.

tem. Csupa ismeretlen arc, egy részemre teljesen idegen élettel felé törtető csoport, — míg végre ifj. Horthy István is megjelent az ajtóban és felém tartott.

Nincs abban, amit el akarok mondani erről a találkozásról a magyar állampárt iránti lojalitásból egy szikrányi sem. Nem hódolni akarok megállapításaimmal, midőn a magyar kormányzó fiának detroiti munkásságát dicsérem. Nem történik itt semmi más, mint az, hogy az új magyar generáció egyik legértékesebb tagjának nemes egyszerűségű egyéniségéről, munkás életének egyik legküzdősebb és sok lemondást kívánó periódusáról, puritán világszemléletének és öntudatos, okos gondolkodásának megvilágításairól akarok plasztikus, világos képet adni.

Ifj. Horthy István nem itt Amerikában vált ilyen értékes

Ifj. Horthy István és Galamb József.

**Az első emléktábla születésének 100.
évfordulóján a makói lerakat falán**

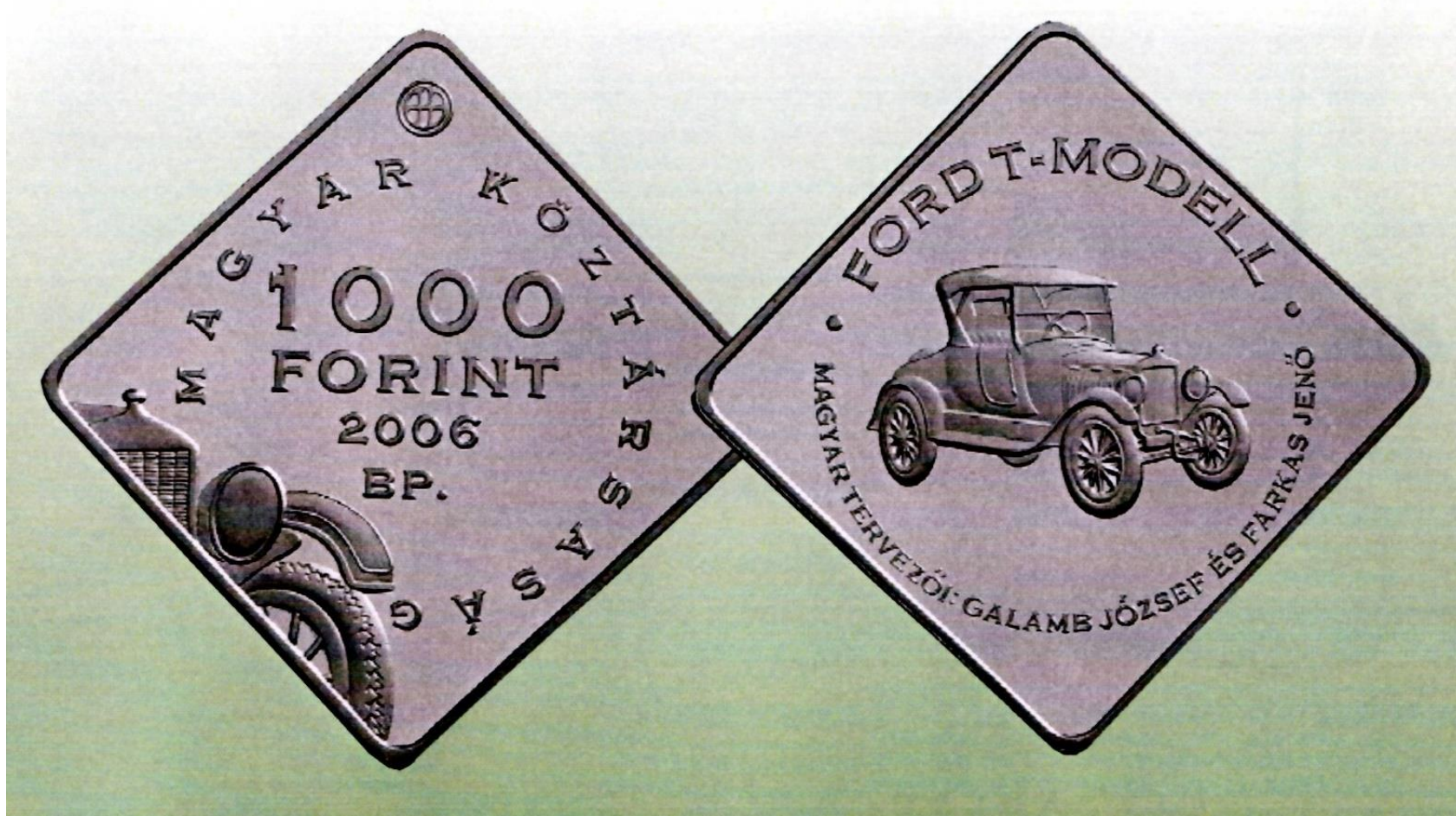
**Az első makói kiállítás megnyitója 1982-ben
Terplán Zénó professzor és Tóth Ferenc igazgató**

**Mellszobrának avatása születésének 120.
évfordulóján 2001-ben**

Unokája, Barbara Baurer 2001-ben Makón

Születésének 125. évfordulójára kiadott emlékpénz

**Megérkezik a Ford T-modell a makói múzeumba
2009. április**

A Magyarországért Alapítvány kurátorai úgy határoztak,
jeles bizottságot kérnek fel arra a célra, hogy együttműködve
a Magyar Szellem Láthatatlan Múzeumát létrehozzák.

A Magyar Örökség és Európa Egyesület által
ezen szándék szellemében megerősített bizottság 2016. március 19-én a
MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEMIA DÍSZTERMÉBEN
kinyilvánítja, hogy az arra méltó

GALAMB JÓZSEFNEK,
A 20. SZÁZAD AUTÓJÁNAK MEGSZAVAZOTT FORD T-MODELL
FŐKONSTRUKTÖRÉNEK MUNKÁSSÁGA

MAGYAR ÖRÖKSÉG,

amiről ezen oklevél bizonytságot tesz.

Galamb József
nevét az Aranykönyv őrzi.

Károlyi József

F. M. 1911

2016. március 19.

Dr. József

Dr. József

Hámori József

Hámori József
elnök

Magyar Örökség-díj bírálóbizottság

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

Dr. József

GALAMB JÓZSEF
(1881-1955)

A large, faded portrait of Galamb József is projected onto a screen in the background. The portrait shows a man with a mustache, wearing a suit and tie.

GALAMB JÓZSEF
(1881–1955)

**Gáti József professzor átveszi
a makói Galamb József Díjat**

**A Magyar Örökség díj átadó ünnepsége
2016. március 19-én**